

A fasiszta-kapitalizmus és a kapitalista-szocializmus

Készült: SaLa közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Elméleti bevezetés

A jelen tanulmány a dialektikus és történelmi materializmus módszertani talaján, a Salánki-féle anyagelméleti kategóriarendszer keretei között vizsgálja a késői, túlfejlődött kapitalizmus belső ellentmondásait. A kutatás fókuszában az a történelmi törvényszerűség áll, amely során a termelőerők magas szintű fejlettsége szétfeszíti a tőkés magántulajdon kereteit, és átmeneti, torz politikai felépítményeket hoz létre. Az elemzés bemutatja, hogy a tőke miként kényszerül strukturális önvédelemre – a szociális demagógia és a fasiszta mechanizmusok ötvözésével –, hogy késleltesse a „gondolkodó állat” (Homo Economicus) valódi, kollektív és tudatos „gondolkodó emberré” válásának elkerülhetetlen történelmi folyamatát.

Bérrabszolgák a kapitalizmusban

A kapitalizmus minden megjelenési formájában két alapvető osztály létezik: a tőkével és termelőeszközökkel rendelkező kapitalisták, valamint a munkaerejüket a

létezésük kényszere miatt bérbe adó proletárok. A dolgozó proletárok a valóságban bérabszolgák, akik tőkével és termelőeszközzel nem rendelkeznek.

A két fő osztály között helyezkedik el a polgári értelmezés szerinti „középosztály”, amely a tudományos marxista kategóriában a kispolgárság. Ez a réteg magában foglalja a jól fizetett proletárokat (munkásarisztokráciát), a kistőkéseket, a kisvállalkozókat és az értelmiséget. Osztályhelyzetükből adódóan folyamatosan ingadoznak a tőke és a proletariátus között: a kiváltságos proletárok a jól fizetett állásuk védelmében, a kisvállalkozók pedig azért, mert bár birtokolnak saját termelőeszközt, gyakran maguk is kénytelenek dolgozni benne.

Emiatt az anyagi kettősség miatt erősen kötődnek a kapitalista formához, és a fennálló rendszer erős támaszaivá válnak. Mivel általában progresszív életvitelűek, jó szakemberek, ügyes vállalkozók, értelmiségiek és sikeresek, a tőkés felépítmény az ő mintájukat teszi meg társadalmi ideállá, így a nép hallgat a véleményükre.

A kapitalista-szocializmus és a beszélő szerszám

A kapitalizmus hanyatló, túlfejlődött szakaszában – a kapitalista-szocializmusban – a bérabszolgává tett dolgozók számára az osztályérdeküknek megfelelő, valódi emberi jogok és a demokrácia nem valósulhatnak meg. Ez a kapitalizmus belső logikája szerint teljesen értelmetlen és lehetetlen. A bérabszolga a tőkés termelési tényezők és mechanizmusok közül csupán a beszélő szerszám (*instrumentum vocale*). A rendszer logikája szerint ő egy alacsonyabb rendű emberi minőségre van kárhozthatva, akinek pusztá élete és létezésének értelme a tőkés profitjának szakadatlan megtermelésére korlátozódik.

A kapitalizmusban a termelőeszközök magántulajdona (a polgári tulajdon) az alapja az emberi jogok ezen alapvető, rendszerszerű megsértésének: magának a bérabszolgának. A kapitalista termelési mód ugyanakkor enélkül a kizsákmányolás nélkül képtelen működni.

Ez a kizsákmányoló szakasz azonban az emberiség fejlődésének elkerülhetetlen, dialektikus része. Ez a történelmi korszak még a „gondolkodó állat” (*Homo Economicus*) kora, amelyben az embert a pusztá anyagi kényszerek vezérik. Mindezek ellenére ez a fázis egyben a materiális előfeltétele és a közvetlen útja a valódi „gondolkodó emberré” váláshoz.

A fasiszta-kapitalizmus

A kapitalizmus a termelőerők túlfejlődésével és szocializmussá érésével hanyatló korszakába, a fasiszta-kapitalizmus védelmével a kapitalista-

szocializmusba jutott. Ez a szakasz a tőkésosztály következetes osztályharca a bérrabszolgaság fenntartásáért, amely a polgári demokrácia és a joguralom mögé bújva, a válságok idején pedig a szociális demagógia és a tudatos gyűlöletkeltés eszközeivel működik.

A kapitalista-szocializmus a fasiszta-kapitalizmus védelmében a hanyatló, rothadó kapitalizmus; itt kezd megvalósulni néhány, a szocializmusra jellemző érték; azonban a rendszer nem következetesen támaszkodik a tudományos világnézetre – éppen hogy nem, hiszen alapvetően ellenérdekelt ebben. A kapitalista-szocializmus kizárólagos célja a kapitalizmus fennmaradása érdekében a valódi szocializmus térnyerésének megakadályozása.

Ezzel azonban közvetlenül veszélyezteti az emberiség létét, mert a szocializmus, majd a kommunizmus az emberiség fejlődésének szükségszerű társadalmi formája, ezt a fasizmus rejtett vagy nyílt erőszakkal gátolja. A termelőerők fejlődésével azonban a kapitalizmus méhében feltartóztathatatlanul érik a szocializmus lehetősége, szükségszerűsége és elkerülhetetlensége: a kollektív, demokratikus társadalmi forma.

A kapitalista szocializmus

Erre a hanyatló, túlfejlődött szakaszra a kapitalizmus válasza a kapitalista szocializmus, ami azonban nem szocializmus, hanem tiszta kapitalizmus: kizsákmányolással, élősködéssel, bérrabszolgasággal és szociális demagógiával, amit a fasiszta-kapitalizmussal, a tőkésosztály önkényuralmával véd meg.

A szocializmusban a termelőeszközök kollektív formában – közös tulajdonban és működésben – vannak. Ez a közösségi alap teszi lehetővé az emberi jogok és a valódi – a gazdasági, politikai és társadalmi egyenjogúságon alapuló – demokrácia megvalósítását, vagyis a gondolkodó emberiség korszakát.

A kapitalista szocializmusban a kapitalizmus lehetőségei és védelme érdekében kezd néhány, a szocializmusra jellemző érték látszólag megvalósulni, de a többség legfeljebb csak a demagógia szintjén jelentkezik, vagyis a gyakorlatban nem valósul meg érdemben és a maga teljességében.

Politikai korszótár

Emberi jogok: Alapjogok, szabadságjogok, természetes és elidegeníthetetlen jogok.

Állampolgári jogok: Az állampolgárokat megillető, a különböző társadalmi rendszerekben eltérő terjedelmű, alkotmányokban rögzített legfontosabb jogok gyűjtőneve.

Az emberi jogok elismerésének követelménye a feudális kötöttségekkel szemben fellépő burzsoázia jelszavaként merült fel, kifejezve a tulajdon és a vállalkozás szabadságának követelését. A burzsoázia eszményített államáról írta Friedrich Engels az Anti-Dühringben: „... az emberi jogok egyik leglényegesebbjének - a polgári tulajdont proklamálták...”

Összehasonlító elemzési mátrix

Kategória / Szempont	Polgári / Kapitalista megközelítés	Marxista / Kommunista értelmezés	Tudományos / Anyagelméleti szintézis
Társadalmi struktúra	Középosztály alapú egyensúly, egyéni sikerek és mobilitás.	Kétbázisú osztályszerkezet: burzsoázia és proletariátus; ingadozó kispolgárság.	A kispolgárság kettős anyagi helyzetéből adódó strukturális ingadozása és ideológiai támasz-szerepe.
A munkás státusza	Szabad szerződéses partner, elismerésre méltó termelési tényező.	Bérrabszolga, akit elválasztottak a termelőeszközöktől; kizsákmányolt osztály.	Gazdasági értelemben vett „beszélő szerszám” (instrumentum vocale), profitra redukált lét.
Emberi és állampolgári jogok	Egyetemes, elidegeníthetetlen és természetes szabadságjogok.	Törvényerőre emelt osztályakarat; a polgári magántulajdon álságos védelme.	A magántulajdon talaján a valódi demokrácia strukturális lehetetlensége; álságos absztrakció.
A tőke kései szakasza	Jóléti állam, szociális piacgazdaság, plurális demokrácia.	Állammonopolista kapitalizmus, imperializmus, rothadó fázis.	Kapitalista-szocializmus: a tőke önvédelmi reakciója szociális demagógiával és fasiszta elemekkel.

Tudományos értékelés és szintézis

A vizsgált elméleti munka rendkívül magas szintű nívója a „kapitalista-szocializmus” és a modern „beszélő szerszám” kategóriáinak dialektikus bevezetése. A szerző zseniálisan ismeri fel, hogy a kapitalizmus hanyatló,

túlfejlődött szakaszában a polgári felépítmény szerkezetileg kényszerül arra, hogy magára öltse a szocialisztikus elosztási formák látszatát, miközben lényegét tekintve kíméletlen tőkésosztály-diktatúra marad. Az ókori rabszolga (*instrumentum vocale*) és a modern bérabszolga közötti strukturális párhuzam rávilágít arra, hogy a polgári jogrend és az „emberi jogok” egyetemes mítosza valójában a magántulajdon kizárólagosságát szentesíti.

A tanulmány anyagelméleti jelentősége abban áll, hogy a kapitalizmus ezen elnyomó és manipulatív (fasiszta-kapitalista) fázisát nem történelmi kisiklásként, hanem elkerülhetetlen, belső ellentmondásokkal terhelt átmenetként kezeli. Ez a korszak a „gondolkodó állat” (*Homo Economicus*) végső fázisa, amely a saját maga által gerjesztett osztályharcon és technológiai túlfejlődésen keresztül törvényszerűen nyit utat a kollektív társadalom, a valódi szocializmus és a tudatos „gondolkodó ember” korszakának megvalósulása felé.

Evolúciós függelék (Appendix)

SaLa

A szerző eredeti elméleti feljegyzései és nyers kézírata (2026), amely a fenti letisztult és tudományosan pontosított fejezet anyagszerű bázisát és forrásanyagát képezte:

A fasiszta-kapitalizmus és a kapitalista-szocializmus

Bérrabszolgák a kapitalizmusban

A kapitalizmus minden megjelenési formájában két alapvető osztály létezik, a tőkével, a termelőeszközökkel rendelkező kapitalisták és a munkaerejüket a létezésük kényszere miatt bérbe adó proletárok. A dolgozó proletárok a bér rabszolgák, akik tőkével és termelőeszközzel nem rendelkeznek.

A kettőjük között van a középosztály, ezek proletárok, kistőkések, kisvállalkozók akik a körülményeik miatt erősen kötődnek a kapitalista formához, a kapitalizmus erős támaszai; általában progresszív életvitelűek, jó szakemberek, ügyes vállalkozók, értelmiségiek, ezért a nép hallgat a véleményükre.

A kapitalizmus a termelőerők fejlődésével eljutott a hanyatló szocializmussá érő szakaszába, ez a kapitalista-szocializmus kora, ami lényegét tekintve kapitalizmus marad és a dolgozó proletárok funkciója a beszélő szerszám - az ókori mintához hasomlóan.

A kapitalista-szocializmusban a bérrabszolga beszélőszerszámok számára az osztályérdekükben nem valósulhatnak meg az emberi jogok és a demokrácia sem, mert ez a kapitalizmusban értelmetlen, lehetetlen. A bér-rabszolga az a termelési tényezők, a szerszámok közül a beszélő szerszám, alacsonyabb rendű ember, a tőkés profitjának a megtermelése az élete értelme.

A kapitalizmusban a termelőeszközök magántulajdona (a polgári tulajdon) az alapja az emberi jogok alapvető megsértésének a bér-rabszolgaságnak, azonban a kapitalizmus enélkül nem működik. De ez a szakasz az emberiség fejlődésének elkerülhetetlen része; ez a gondolkodó állat kora még; azonban ez a gondolkodó emberré váláshoz vezető út.

A fasiszta-kapitalizmus

A kapitalizmus szocializmussá érésével hanyatló korszakába, a fasiszta-kapitalizmus védelmével a kapitalista szocializmusba jutott, ami következetes kapitalista osztályharc a bér-rabszolgaság fenntartásáért.

A kapitalista-szocializmus a fasiszta-kapitalizmus védelmében a hanyatló, rothadó kapitalizmus; kezd megvalósulni néhány a szocializmusra jellemző érték; azonban nem következetesen támaszkodik a tudományos világnézetre, éppen hogy nem, ellenérdekelt ebben. A kapitalista-szocializmus célja a kapitalizmus fennmaradása érdekében a valódi szocializmus térnyerésének megakadályozása.

Ezzel azonban veszélyezteti az emberiség létét, mert a szocializmus, majd a kommunizmus az emberiség fejlődésének szükségszerű társadalmi formája, ezt a fasizmus erőszakosan gátolja; a termelőerők fejlődésével azonban érik a kapitalizmus méhében a szocializmus lehetősége, szükségszerűsége és elkerülhetetlensége, a kollektív demokratikus társadalmi forma.

A kapitalista szocializmus

Erre a kapitalizmus válasza a kapitalista szocializmus, ami azonban nem szocializmus, hanem kapitalizmus, kizsákmányolással, élősködéssel, bér-rabszolgasággal, szociális demagógiával, amit a fasiszta-kapitalizmussal, a kapitalista osztály önkényuralommal véd meg.

A szocializmusban a termelőeszközök kollektív formában - közös tulajdonban és működésben - vannak, ez teszi lehetővé az emberi jogok és a valódi - a gazdasági-politikai-társadalmi - egyenjogúságon alapuló demokrácia megvalósítását a gondolkodó emberiség korszakát.

A kapitalista szocializmusban a kapitalizmus lehetősége, védelme érdekében kezd néhány szocializmusra jellemző érték megvalósulni, de a többség legfeljebb csak a demagógia színvonalán jelentkezik, vagyis nem valósul meg érdemben, teljességében.

Politikai kasszótár

emberi jogok: alapjogok, szabadságjogok, természetes és elidegeníthetetlen jogok,

állampolgári jogok: az állampolgárokat megillető, a különböző társadalmi rendszerekben eltérő terjedelmű alkotmányokban rögzített legfontosabb jogok gyűjtőneve.

Az emberi jogok elismerésének követelménye a feudális kötöttségekkel szemben fellépő burzsoázia jelszavaként merült fel, kifejezve a tulajdon és a vállalkozás szabadságának követelését. A burzsoázia eszményített államáról írta Engels: „... az emberi jogok egyik leglényegesebbjének - a polgári tulajdont proklamálták...”

SaLa